

Onderwerp: Het verbrede gemeentelijke rioleringsplan (VGRP) 2014-2017
BBV nummer: 2013/416279

1. Inleiding

Een Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP) beschrijft het beleid voor de drie gemeentelijke zorgplichten afvalwater, hemelwater en grondwater. In een VGRP wordt het verbrede rioleringsbeleid toetsbaar. Het vigerende VGRP had een looptijd tot 2011. De Provincie Noord Holland en het hoogheemraadschap van Rijnland hebben de gemeente uitstel verleend om voor 1 januari 2014 een nieuw VGRP vast te stellen. Het college heeft op 18 juni 2013 het plan van aanpak Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2014-2016 vastgesteld met registratienummer 2013/134024. In de periode hierna is gewerkt aan het nieuwe Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP).

Het VGRP is een wettelijk verplicht instrument voor gemeenten en heeft een geldigheidsduur van maximaal 10 jaar, kortere perioden zijn gebruikelijk. De doelen voor de opgegeven periode worden bereikt door middel van uitvoeringsplannen. Alle kosten die nodig zijn om deze zorgplichten te realiseren worden gedekt uit de rioolheffing. Tevens legt het gemeentelijk bestuur met het VGRP verantwoording af over de afgelopen periode aan de inwoners voor de geheven belasting.

Met de vaststelling het VGRP 2014-2017 kan de gemeente rioolheffing heffen. In het nieuwe VGRP worden beperkte investeringen voorgesteld. Dit is conform het besluit uit de woonlastendiscussie om de woonlasten zo min mogelijk te laten stijgen en in 2013 en 2014 beperkt te investeren in de riolering. De nadruk in dit VGRP ligt op onderzoek. Hierdoor kunnen in het opvolgende VGRP (2018 en verder) onderbouwde keuzes gemaakt worden voor de noodzakelijke investeringen, om zo te kunnen blijven voldoen aan de gemeentelijke zorgplicht.

2. Voorstel aan de raad

Het college stelt de Raad voor:

1. Het verbrede gemeentelijke rioleringsplan 2014-2017 vast te stellen;

3. Beoogd resultaat

Met de vaststelling van het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2014-2017 kan rioolheffing worden geheven. Na de vaststelling kunnen de voorstellen uit het plan worden uitgevoerd.

4. Argumenten

Het VGRP 2014-2017 is in de kern een innovatieplan met geringe investeringsambities waarin voor de nieuwe planperiode een conservatief investeringsprogramma is opgenomen, naast een intensief onderzoeksprogramma over de grote riolerings- en grondwateropgaven

2.

van Haarlem. Dit zijn slim afkoppelen, aansluiten bij afvalwaterketenbeleid van het Hoogheemraadschap van Rijnland, herbezinning van de uitvoering van de geplande bergbezinkbassins, bestrijding grondwateroverlast, opzetten van een waterloket en up-to-date informatie over wet- en regelgeving. De geringe ambitie vloeit mede voort uit de slechte economische omstandigheden. Het nieuwe VGRP luidt een periode van relatieve rust in, waarin een kostenbewust beleid wordt gevoerd, om na een aantal jaren toe te kunnen groeien naar een degelijk onderbouwd investeringsprogramma, ten behoeve van ambitieuze doelen, maar goedkoper dan bereikt kan worden met de huidige technische inzichten.

De lange termijn doelstellingen in het VGRP komen overeen met de doelstellingen uit het Integraal Waterplan Haarlem (IWP). Terwijl het IWP zich richt op het overkoepelend waterbeleid met een focus op het oppervlaktewater, regelt het VGRP het gemeentelijk beleid ten aanzien van het verzamelen en afvoeren van hemelwater en afvalwater alsmede het grondwaterbeheer in de openbare ruimte.

In de afgelopen periode heeft de gemeente Haarlem veel geïnvesteerd in rioolverbetering en het voldoen aan de basisinspanning zoals die door het Hoogheemraadschap van Rijnland was opgelegd. Tijdens de uitvoering van de projecten is echter ook gebleken, dat er verschillen zijn tussen het beheerbestand en de praktijk. Daarom is het nieuwe VGRP een onderzoeks-VGRP. Het bestaande beleid wordt in hoofdlijnen voortgezet, investeringen worden beperkt en er worden extra onderzoeken uitgevoerd om te bepalen hoe zo doelmatig mogelijk kan worden ingespeeld op de wet- en beleidswijzigingen en hoe de ambities van de gemeente gerealiseerd kunnen worden. Daarnaast onderzoeken de gemeente en het Hoogheemraadschap van Rijnland welke ingrepen (randvoorzieningen) in het rioolstelsel eventueel nog nodig zijn om de kwaliteit van het oppervlaktewater te verbeteren.

Evaluatie vorig VGRP

Een onderdeel van een VGRP is de evaluatie van de voorgaande periode. Uit de gemaakte evaluatie komt naar voren, dat door de investeringen de emissie vanuit de riolering naar het oppervlaktewater is verminderd met circa 50 % door de aanleg van randvoorzieningen en afkoppelen. Ook is de kans op wateroverlast verminderd. Er is een begin gemaakt met de aanpak van de grondwaterproblemen. Niet alle projecten zijn uitgevoerd. De oorzaak hiervan ligt in de beperkte personele capaciteit, interne afstemming om werk-met-werk te maken en de inspraakprocedures om de bewoners zo optimaal mogelijk te betrekken bij de projecten. De exploitatielasten zijn de afgelopen jaren ook toegenomen.

Communicatie externen

Hoogheemraadschap van Rijnland is betrokken bij de opstelling van het nieuwe rioleringsplan. Een andere partij is de Provincie Noord-Holland, die toeziet op het rioleringsbeleid van de gemeenten. De Provincie heeft sinds kort echter geen aanwijzingsbevoegdheid meer ten aanzien van gemeentelijke rioleringsplannen. Hierdoor is bij de totstandkoming alleen Rijnland betrokken.

Wateroverlast

Als gevolg van hoge grondwaterstanden hebben afgelopen winter 2012/2013 ongebruikelijk veel bewoners in de gemeenten van Zuid-Kennemerland wateroverlast gemeld. Omdat de hoge grondwaterstanden op regionale schaal zijn opgetreden, is in opdracht van de samenwerkende gemeenten regionaal onderzoek uitgevoerd naar de oorzaak van de hoge

3.

grondwaterstanden. De conclusie is dat de oorzaak van de hogere grondwaterstand met name te komen door een bovengemiddeld grote hoeveelheid neerslag.

5. Kanttekeningen

Indien het nieuwe beleidsplan niet op 1 januari 2014 is vastgesteld, is overleg met Rijnland en de Provincie Noord-Holland noodzakelijk. De gemeente is wettelijk verplicht om over een nieuwe VGRP te beschikken. Zonder geldig beleidsplan kan er geen rioolheffing geheven worden.

Inspiraak

Voor het VGRP 2007-2011 is geen participatie en inspraak traject doorlopen. Voor het VGRP 2014-2017 is voor eenzelfde aanpak gekozen. Het VGRP stelt consoliderend beleid voor. Daarnaast is de verwachting dat inspraak geen aanleiding geeft tot veranderingen aan het VGRP. Met de vaststelling van het VGRP ontstaat geen maatschappelijke onrust. Het plan richt zich op een onderzoeksprogramma. Bij de projecten die volgen uit het VGRP wordt intensief geparticipeerd en bestaat de mogelijkheid voor inspraak.

Personele bezetting

De afdeling Gebiedsontwikkeling en Beheer (GOB) is ingericht als regie organisatie. Dat betekent dat het werk zoveel mogelijk aan de markt wordt overgelaten. Om te borgen dat in de integrale projecten riolering en drainage goed worden meegenomen is het wel essentieel dat de gemeente beschikt over voldoende expertise op het gebied van oppervlaktewater, grondwater en riolering. De huidige bezetting van 3,6 fte is kleiner dan de volgens de Leidraad Riolering berekende minimale omvang van 7,7 fte bij maximale uitbesteding. De werkzaamheden worden momenteel maximaal uitbesteed aan de markt.

Het rioolstelsel en drainagestelsel in Haarlem is complex. Voor de planperiode betekent dit dat de gemeente afhankelijk is van externe adviseurs die beschikken over kennis van de lokale situatie. Het uitbesteden van werk aan andere partijen dan de huisadviseurs brengt risico's mee. De belangrijkste zijn dat er veel extra aansturing nodig, die niet begroot is in de organisatie en dus onvoldoende ingevuld kan worden. Door de afhankelijkheid van een beperkt aantal adviseurs kan een onwenselijk situatie ontstaan. Om deze afhankelijkheid in de toekomst te voorkomen is in de planperiode extra aandacht besteed worden aan het eenvoudig toegankelijk en uitwisselbaar maken van stelselinformatie zodat de afhankelijkheid van externe adviseurs afneemt.

Wet Houdbare overheidsvoorzieningen (HOF)

Indien de Eerste Kamer akkoord gaat met het wetsvoorstel, treedt de wet per 1 januari 2014 in werking. Met de wet is in principe iedere gemeente verplicht het EMU-tekort te verminderen. Tot 2017 worden geen sancties of boetes opgelegd. Het is mogelijk dat in de periode t/m 2017 de gemeente Haarlem het financieren van investeringen in de (afval)waterketen op een andere wijze moet gaan invullen. Dit kan jaarlijkse grote stijgingen van de rioolheffing tot gevolg hebben. Het overgaan naar een andere financieringsmethodiek wordt gemeentebreed ingevoerd en apart ter besluitvorming worden voorgelegd.

Rioolheffing

4.

Om de kosten te dekken, wordt een rioolheffing geheven. Om de exploitatielasten, kapitaallasten en activiteiten in het kader van het VGRP voor 2014 te dekken, is een stijging €9,- ten opzichte van 2013 noodzakelijk. De stijging is vastgelegd in de Begroting 2014. De hoogte van de rioolheffing 2014 wordt daarnaast middels de raadsnota Haarlemse belastingvoorstellen 2014 aan de raad voorgelegd.

Afvalwaterketen

In 2010 hebben de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Unie van Waterschappen (UvW) een gezamenlijke aanpak voor de afvalwaterketen (riolering en afvalwaterzuivering) uitgewerkt. Uiteindelijk heeft dit geleid tot het Bestuursakkoord Water (2011) waarin de kaders voor de samenwerking in de waterketen zijn gegeven. Van deze samenwerking in de afvalwaterketen tussen gemeenten en waterschappen, en de samenwerking tussen gemeenten onderling op gebied van de afvalwaterketen, wordt een kostenbesparing van EUR 380 miljoen per jaar in 2020 voorzien ten opzichte van de autonome stijging die is voorzien voor de afvalwaterketen. Uiteindelijk is het de bedoeling om minder uit te geven. Voor het gebied van het hoogheemraadschap Rijnland, waar gemeente Haarlem deel uitmaakt, is de kostenbesparing begroot op 24 miljoen. Om deze besparing te realiseren werkt de gemeente Haarlem samen met Rijnland en de omliggende gemeentes in het cluster Kennemerland. Om te bepalen in welke delen van de waterketen bezuinigingen gerealiseerd kunnen worden moet gezamenlijk onderzoek worden uitgevoerd. Dit is, conform het voorliggend VGRP, met name in de komende twee jaar gepland. Onderdeel van het bestuursakkoord is een periodieke toetsing van de voortgang. Dit wordt uitgevoerd door een visitatiecommissie die rapporteert aan de minister. Momenteel wordt een toetsing uitgevoerd. Indien er geen voortgang voor de komende tijd aangetoond kan worden, kan het oordeel van de commissie negatief uitvallen met een aanwijzing van de minister tot gevolg.

6. Uitvoering

Na de vaststelling kan invulling worden gegeven aan de plannen van het nieuwe VGPRP. In de periode 2014-2017 zal een overzichtelijk beeld van de huidige situatie, de noodzakelijke maatregelen en financiële middelen opgesteld worden, zonder dat er grote beleidswijzigingen plaatsvinden.

Na de vaststelling zal een persbericht worden verspreid.

7. Bijlage

1. VGRP Haarlem, opgesteld door Witteveen + Bos d.d. 31 oktober 2013

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris

de burgemeester

2013/416279 Het verbrede gemeentelijke rioleringsplan (VGRP) 2014-2017

5.

8. Raadsbesluit

De raad der gemeente Haarlem,

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders

Besluit:

1. Het verbrede gemeentelijke rioleringsplan 2014-2017 vast te stellen;

Gedaan in de vergadering van ..19 DEC 2013 (niet ingevuld door de griffie)

De griffier

De voorzitter

N.B. Vastgesteld met inachtneming van
aangenomen amendement 21.1
Verbrede Gemeentelijke Rioleringsplan
2014-2017



PvdA

Sociaal
Lokaal

FR



Amendement Verbrede Gemeentelijke Rioleringsplan 2014-2017

De Haarlemse gemeenteraad in vergadering bijeen op 19 december 2013,

Overwegende dat

- Op pagina 29 van het VGRP een opsomming wordt gegeven van activiteiten die moeten worden opgepakt in de periode 2014 – 2017. Deze opsomming een duidelijk kader geeft en controleerbaar is.
- Er op pagina 5 wordt opgemerkt, dat om zoveel mogelijk wateroverlast te voorkomen er in de periode 2007 – 2011 een kolkreinigingsplan zou worden opgesteld en dat dit niet is gebeurd.
- Er op pagina 25 wordt vastgesteld, dat er qua grondwateroverlast 7 urgente gebieden (wijken) in Haarlem zijn vastgesteld. Dat dit er eerst 9 waren, waarvan er nu 2 zijn aangepakt.

Tevens constaterende dat

- Het opstellen van een kolkreinigingsplan en de aanpak van deze 7 urgente wijken ontbreekt in de opsomming van activiteiten, die moeten worden opgepakt in de periode 2014 – 2017.

Besluit de raad toe te voegen aan de opsomming van pagina 29.

- opstellen van een kolkreinigingsplan.
- verder te gaan met de aanpak van de urgente wijken, zoals benoemd op pagina 25.

En gaat over tot de orde van de dag.

Handwritten signatures and initials at the bottom of the page, including "VVD", "FR", and "Haarlem Plus".